

УДК 657

Зінченко О. В.

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,
Київський національний університет технологій та дизайну,
Сайко К. І.

магістрант спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний університет технологій та дизайну

АНАЛІЗ І АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Питанню обліку виробничих запасів приділяється значна увага, оскільки від належної організації облікової системи залежить розвиток як підприємства, так і економіки країни, загалом. Структура виробничих запасів кожного підприємства має галузеві особливості. Проте, не залежно від галузі, виробничі запаси наявні в операційному процесі та складають значну питому вагу оборотних засобів підприємства. Вирішити актуальні проблемні питання в сфері економіки не можливо без удосконалення облікової системи підприємства. Чітко організований бухгалтерський облік своєчасно забезпечує потреби управління необхідною та вірогідною інформацією для виконання всебічного аналізу господарської діяльності та обґрунтування відповідних управлінських рішень [3, с. 284].

Серед низки заходів щодо створення ефективної системи облікової системи суттєва роль належить формуванню повної і достовірної інформації наявності, руху і використання виробничих запасів. Окрім того, трансформаційні зміни в економічному секторі, вимагають альтернативних підходів щодо вирішення питань методики і організації облікової системи виробничих запасів.

Аналітичну роботу на підприємстві здійснюють всі служби зокрема: служба головного механіка – аналізує стан ремонтів та їх витрати; служба головного енергетика – перевіряє витрати на енергію; планово-економічний відділ – проводить комплексні аналітичні роботи, організовує аналітичну роботу та контролює виконання її результатів.

З метою удосконалення аналітичної роботи слід створити громадське бюро економічного аналізу на підприємстві для пошуку резервів виробництва. Це забезпечить впродовж незначного часу розробити організаційно-технічні заходи щодо мобілізації резервів. Окрім того, доцільно розділити роботу щодо економічного аналізу між економічними службами і громадським бюро. Економічні служби мають робити комплексний аналіз результатів виробничо-господарської діяльності підприємств його окремих дільниць і служб; громадське бюро мають вивчати як використовувались окремі види матеріальних ресурсів, яка ефективність окремих технологічних і організаційних рішень [4, с. 204].

Створення в автоматизованій системі управління підприємством окремої підсистеми аналізу є найпрогресивною формою організації аналітичної роботи. Завдання такої підсистеми – одержувати своєчасно всю необхідну інформацію, оперативно опрацьовувати її в потрібних для кожної функціональної підсистеми розрізах і бути сполучною ланкою, яка узгоджує роботу окремих підсистем для досягнення спільної мети. Ця підсистема має включати всі аналітичні завдання, потрібні для інших функціональних підсистем [1, с. 220].

Використання такої підсистеми значно підвищить аналітичність інформації, дасть змогу вихідні дані розробляти у вигляді таблиць, графіків, діаграм, тобто наочних формах, що полегшить їх використання в процесі виконання необхідних завдань.

Останній етап аналізу ефективності використання виробничих запасів потребує встановлення можливості подальшого зниження норм витрат матеріалів та матеріальних витрат, невикористаних у звітному році. Вивчення умов виробничо-господарської діяльності дозволяє констатувати, що такі можливості у підприємства є. Також, наявні

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку,
фінансів та управління в Україні та світі»**

умови для впровадження у виробничий процес нових промислово-технічних заходів щодо вдосконалення виробництва, яке б дало можливість знизити витрачання матеріалів, палива, запасних частин та малоцінних та швидкозношуваних предметів [2, с. 321].

В практичній діяльності підприємства, об'єктивність та повнота підрахунку резервів залежить від цілеспрямованості їх пошуку, яка визначається структурою витрат на виробництво. Резервами росту обсягу наданих послуг є удосконалення плану матеріально – технічного забезпечення, підвищення ефективності використання виробничих запасів, зменшення їх матеріаломісткості.

На рівень матеріаломісткості значний вплив мають чинники, які слід виділити і виключити із суми матеріальних витрат та обсягу продукції для оцінки рівня її матеріаломісткості. Щоб уявити формування рівня матеріаломісткості в цілому, необхідно знати долю участі кожного підприємства в формуванні цього показника [1, с. 252].

Аналіз питомої матеріаломісткості готової продукції, дозволяє з'ясувати ефективність виробництва однорідної продукції на різних підприємствах галузі. Особливу увагу підприємства повинні приділяти заходам з удосконалення виготовлення продукції [2, с. 321].

Зниження матеріаломісткості при наданні послуг сприяє економії витрат виробничих запасів, яка дає змогу отримати додаткову продукцію (послуги), внаслідок, зростає продуктивність праці, фондівіддача основних засобів, прибуток підприємства, рентабельність виробництва. Збільшення витрат на виробничі запаси, змушує підприємство додатково залучати їх виробництво.

Щоб попередити помилки розрахункового відділу, бухгалтерії (інших відділів) керівництву підприємства слід застосовувати у своїй роботі комп'ютерну техніку, а також необхідно використовувати нові пакети прикладних програм, які зараз існують у великій кількості і асортименті. Вони дозволяють поліпшити полегшити працю людини [1, с. 253].

Отже, узагальнення результатів аналізу є дуже важливим етапом роботи, оскільки, на цій стадії узагальнюють висновки та приймають управлінські рішення щодо руху виробничих запасів.

Практика свідчить, що аудиторська перевірка потребує певні зусилля та кошти. Доцільним є з метою поліпшення умов роботи аудиторів здійснювати перевірку за допомогою комп'ютерної техніки, що зменшить вартість аудиторських послуг та забезпечить можливість проведення більшої кількості перевірок.

Загалом, напрямками вдосконалення облікової системи підприємства за ділянкою виробничих запасів є:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення їх управління;
- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт та обґрунтування раціональних методів проведення їх інвентаризації;
- обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки та технології виробництва;
- чітка організація обліково-контрольних процедур їх руху (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення виробничих запасів).

Список літератури

1. Економічний аналіз діяльності промислових підприємств / За ред. Шкарабана С. І., Сапачова М. І. – Тернопіль: ТАНГ, 1999. – 405 с.
2. Економічний аналіз: навчальний посібник / За ред. Чумаченка М. Г. – К: КНЕУ, 2001. – 540 с.
3. Малюга Н. М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи / Н. М. Малюга. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 384 с.
4. Олійник Т. О. Проблеми організації обліку на складах підприємств / Т. О. Олійник, Н. В. Резніченко // Всеукр. наук.-вироб. журнал «Сталий розвиток економіки». – 2011. – № 7. – С. 204 – 207.